

**"Svjedočanstva iz prošlosti - upozorenje za sadašnjost:
poučavanje o holokaustu kroz usmenu povijest"**

**Predložak nastavnog plana prema svjedočanstvu:
"Ustaše i prisilno pokrštavanje"**

Autori:

Tanja Vrbanac (Željeznička tehnička škola, Moravice), Hrvatska

Danijela Uljević (Osnovna škola Majstora Radovana, Trogir), Hrvatska

Snežana Klepić (Gimnazija "Veljko Petrović", Sombor), Srbija

Emina Musić (Mješovita srednja škola, Busovača), Bosna i Hercegovina

Tema: Ustaše i prisilno pokrštavanje

Kontekst:

Tomo Lučić, rođen je 1931. u Bistrici kod Žepča. Dana 6. aprila 1941. bio je u 3. razredu osnovne škole kada je s početkom Drugog svjetskog rata u Jugoslaviji, formirana NDH. Uveden je ustaški poredak, škola zatvorena, a Srbima ograničeno kretanje. Tomo svedoči o situaciji u kojoj se našla njegova porodica, o skrivanju, hapšenju, prepoznavanju porodičnih prijatelja među ustašama koje ih hapse i muče, prisiljavaju na promenu vere i stočnim vagonima iz Zavidovića ih šalju za Bosanski Brod, pa preko miniranog mosta peške u Slavonski Brod. Priseća se reakcija posmatrača kao i natpisa po kućama na početku rata i pri povratku.

Aktivnosti/zadaci za učenike:

- Popunjavanje upitnika;
- Praćenje nastavnikovog izlaganja;
- Gledanje videa;
- Učešće u grupnom/tandemskom radu;
- Izlaganje rezultata istraživanja;
- Učešće u diskusiji;
- Pisanje poruke.

Ciljevi:

- Usvajanje novih načina saznanja;
- Prepoznavanje vrednosti svjedočanstva svedoka/očevidaca;
- Prepoznavanje uloga saučesnika u istorijskom procesu/događaju;
- Uočavanje važnosti uloga svedoka/očevidaca - verodostojnost;
- Prihvatanje drugog i drugačijeg;
- Negovanje kulture sećanja.

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Ishodi učenja:

Učenici su u stanju da:

- Smeste svedočenje Tome Lučića u istorijski kontekst;
- Popišu učesnike u događaju;
- Identifikuju promene u ponašanju pojedinih učesnika u događaju;
- Navedu reakcije posmatrača;
- Definišu pojmove pokrštanje/pokatoličavanje;
- Protumače grafite;
- Samostalno izrade mapu "putovanja" Tome Lučića;
- Prosude posledice na Tomu Lučića.

Materijal i potrebna oprema:

Nastavni listić, računar, projektor, projektno platno, aplikacija Google maps

Trajanje: 45 minuta

Dob: srednja škola

Tijek nastavnog sata

UVODNI DIO SATA 5-7 minuta

Upitnik - rasprava

1. Sećate li se imena svog učitelja/učiteljice iz osnovne škole?
2. Sećate li se ebe u 3. razredu?
3. Sećate li se nekog događaja ili situacije kada vam je bilo mnogo teško?
4. Da li je vaš učitelj/učiteljica znao/znala za to?
5. Šta je vaš učitelj/učiteljica preduzeo/preduzela oko toga?
6. Da li je među vašim prijateljima bilo onih koji su znali za vaše poteškoće?
7. Jesu li vam pomogli?
8. Šta mislite, da li bi vam svi vaši prijatelji u teškoj situaciji priskočili u pomoć?

NAJAVA

Danas ćete gledati svedočenje Tome Lučića. Sledeća pitanja biće vezana za njega. Tomo Lučić je bio u 3. razredu kada je počeo rat. Šta mislite da li je nakon početka rata nastavio da ide u školu?

SREDIŠNJI DIO SATA - 30 minuta

Dajemo okvirne informacije o početku Drugog svetskog rata u Jugoslaviji, raspadu države, stvaranju NDH, ustaškom režimu i gledamo video.

Grupni ili tandemski rad:

U zavisnosti od veličine odeljenja formiraće se grupe (po 3-4 učenika) ili tandemi/parovi.

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Učenici će nakon izlaganja nastavnika i saslušano g svedočenja, u okviru svoje grupe, analizirati video, tražeći odgovore na postavljeni zadatak. Zabeleženi odgovori poslužiće im kao podsetnik za kratko izlaganje nakon urađenog zadatka:

Zadaci za učeničke grupe:

1. Pokršavanje/pokatoličavanje (učenici definišu sam pojam, navode kontekst pokršavanja/pokatoličavanja - NDH, ustaše te navode primer iz filma);
2. Mapa Tome Lučića (uz pomoć aplikacije Google maps, ili neke druge, učenici će izračunati razdaljinu i vreme za koje je pređena po Tominom svedočenju te uporediti sa vremenom za koje bi ta razdaljina mogla biti pređena i ukazati na razloge);
3. Reakcije posmatrača (učenici će navesti saučesnike/svedoke/posmatrače u događaju te njihove reakcije);
4. Metamorfoze (učenici će identifikovati osobe od kojih se zbog njihovog položaja, funkcije ili posla, mogla očekivati pomoć i podrška, a usledilo je nasilje, kao i one, odranije poznate, čak prijatelje, koji su u novim okolnostima promenili ponašanje i stav: od ljudi do neljudi);
5. Grafiti (učenici će uočiti koji su se grafiti nalazili na kućama 1941., a koji 1945. te tumačiti promene);
6. Tomo Lučić (učenici će prepoznavati ožiljke, tragove koje je kobni događaj na očevica ostavio).

ZAVRŠNI DIO SATA 8-10 minuta

Diskusija na temu sećanja – pitanja za poticanje: Čega se sećamo?; Zašto?; Zašto se nekih događaja i ličnosti živo sećamo, iako je prošlo mnogo godina?; Zašto se Tomo Lučić i nakon 50 godina tako živo seća ratnih događaja?

Izvori: <https://youtu.be/rSEeVu82YXc>

Ideje za domaću zadaću:

Svaki učenik treba kod kuće da napiše kratku poruku koju bi poslao Tomi Lučiću. Čitanjem poruka Tomi može se započeti sledeći čas.

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

